

BARBORA RŮŽIČKOVÁ

Konceptualizace rozvoje a změna institucionální struktury OSN v kontextu Agendy 2030 udržitelného rozvoje¹

The paper investigates, whether the change of conceptualization of development with the Agenda 2030 for sustainable development transformed the institutional structure of the United Nations and whether the Agenda 2030 is a breakthrough concept in development for humanity. Based on the discourse analysis of the resolutions of the UN General Assembly in sustainable development since the negotiations of the post-2015 agenda the paper looks at the movement of the UN GA in solving global problems and its conceptual direction towards Agenda 2030. Currently, global governance at the level of the UN GA includes peace and security as well as three dimensions of sustainable development: environmental, social and economic development. The author operates with conceptual definition of sustainable development and analyzes the change of paradigm and concept with the Agenda 2030.

Key words: United Nations, sustainable development, institutional structure, Agenda 2030, discourse analysis, development.

Úvod

Ačkoli existuje mnoho definic udržitelného rozvoje, nejčastěji používaná definice udržitelnosti je taková, kterou navrhla Světová komise pro životní prostředí a rozvoj (známá jako Brundtlandská komise) a vytvořila globální agendu pro změnu.^{2, 3} V roce 1987 vydala zprávu *Naše společná budoucnost*, podle níž je udržitelný rozvoj takovým „rozvojem, který zajistí potřeby současných generací, aniž by byla ohrožena schopnost budoucích generací uspokojovat vlast-

¹ Tento příspěvek vznikl v rámci řešení projektu IGA FMV VŠE *Nation Branding a péče o dobré jméno státu prostřednictvím nových forem diplomacie*, č. F2/77/2017.

² CERIN, P. (2006). Bringing economic opportunity into line with environmental influence: A Discussion on the Coase theorem and the Porter and van der Linde hypothesis. *Ecological Economics*, 209–225.

³ STODDART, H. (2011). *A Pocket guide to sustainable development governance*. Stakeholder Forum.

ni potreby“.⁴ Rozvoj je dlhodobě vnímán jako záměrný proces zlepšení, ve většině teorií se jedná o zlepšení v podobě ekonomického růstu.⁵ V období industrializace rozvoj představoval mnoho významů, kritici však poukazovali na nedostatky, jako je chudoba a destruktivní dopady na sociální hodnoty.⁶ Ve dvacátém století se hlavním konceptem rozvoje stal ekonomický růst (zvýšení reálného příjmu na osobu), který představoval vzor pro dekolonizované země napodobující úspěch rozvinutých bohatých zemí. Tento přístup byl však kritizován kvůli nerespektování rozdílnosti zemí, tlaku na objem rozvojové pomoci a jednak z důvodu, že akumulace kapitálu je příliš úzkým nekomplexním konceptem.^{7, 8, 9} Teprve zhruba ve druhé polovině 20. století se paradigma rozvoje stalo dominantnější na úrovni národních vlád i mezinárodních organizací po celém světě s důrazem na rozvojovou pomoc.¹⁰ Od devadesátých let 20. století nevzniklo jedno rozvojové paradigma, ale více teoretických názorů, což odráží rozdílný rozvoj rozvíjejících se zemí (zejména Číny a Indie).¹¹ V současnosti se mluví o udržitelném rozvoji, jehož cíl je dlouhodobá stabilita hospodářství a životního prostředí, což je dosažitelné jen prostřednictvím začlenění a uznání ekonomických, environmentálních a sociálních problémů v rozhodovacích procesech.¹²

Na institucionální úrovni bývají národní vlády uspořádány do sektorových ministerstev a oddělení. Tento princip členění funguje poměrně dobře, dokud systém nemusí čelit něčemu velmi komplexnímu a propojenému, což je například udržitelný rozvoj. Udržitelný rozvoj (s ekonomickými, sociálními a environmentálními aspekty) tudíž nemůže být řešen odděleně pouze na národní úrovni. Tuto problematiku si osvojila a na svá bedra uložila Organizace spojených národů (OSN). Světové instituce, jako je OSN, po druhé světové válce aplikovaly rozvoj do své praxe, což trvá dodnes. Empirické důkazy však vzbuzují skepsi o myšlence moderního růstu a rozvoje zobrazených například *Rozvojovými cíli tisíciletí* (Millennium development goals, MDGs), přijatými OSN v roce 2000, a zpochybňují tak teorii i praxi rozvoje. Zatímco modernisté zdůrazňují endogenní faktory rozvoje, zastánci teorie závislosti upřednostňují vnější faktory (zejména historie a dominance Severu mající zodpovědnost za nedostatečný rozvoj Jihu).¹³ Koncem 20. století došlo k silné deziluzi k teorii závislosti.¹⁴ Kritici tvrdí, že přecenila roli obchodu Sever – Jih

⁴ WCED (1987). *Our Common Future*. World Commission on Environment and Development. Oxford : Oxford University Press, s. 16.

⁵ COWEN, Michael a SHENTON, Robert W. (1996). *Doctrines of Development*. London – New York : Routledge.

⁶ Tamtéž, s. 57.

⁷ OLSON, Mancur (1963). “Rapid Growth as a Destabilizing Force.” *Journal of Economic History*, 23 (4), s. 529–552.

⁸ CARDOSO, Fernando H. a FALETTO, Enzo (1979). *Dependency and Development in Latin America*. Berkeley, CA: University of California Press.

⁹ BANFIELD, Edward C. (1962). “American Foreign Aid Doctrines.” In Robert A. Goldwin, *Why Foreign Aid?* Chicago, IL : Rand McNally, s. 10–31.

¹⁰ RIST, Gilbert (2002). *The History of Development from Western Origins to Global Faith*. London : Zed Books, s. 109.

¹¹ COLLIER, Paul (2007). *The Bottom Billion. Why the poorest countries are failing and what can be done about it?* Oxford : Oxford University Press.

¹² STODDART, H. (2011). A Pocket guide to sustainable development governance. *Stakeholder Forum*.

¹³ CAPORASO, James A. (1980). “Dependency Theory: Continuities and discontinuities in development studies.” *International Organization*, 34 (4): 605–625.

¹⁴ MENZEL, Ulrich (1992). *Das Ende der Dritten Welt und das Scheitern der großen Theorie*. Frankfurt a. M. : Suhrkamp.

a tvrzení teorie, že exogenní faktory jsou důvodem nerozvinutosti zemí, nebylo empiricky dokázáno.¹⁵ Nejistota v měření rozvoje jednotlivých zemí se přelévá v nejistotu vnějších institucí, které mají za úkol poskytovat vodítko k rozvoji a rozvojová opatření. Zahraniční pomoc je často na pomezí mezi humanitární pomocí a geopolitickými motivy a je z hlediska efektivnosti nejistá.¹⁶ Rozvoj však zejména v novém tisíciletí zůstává stěžejním tématem mezinárodních vztahů a v posledních desetiletích je zaměřen primárně na lidstvo, nejedná se tedy pouze o přístup ke státům.¹⁷ Tento přístup podpořil i Amartya Sen, který přikládá význam rozvoje schopnosti jednotlivce dosáhnout lidské svobody, jako je nehladovění, vyhnutí se předčasnému úmrtí, přístup ke vzdělání a užívání politických činů směřujících k rozvoji.¹⁸ Tento přístup použila i Miléniová deklarace OSN již v roce 2000 do svých cílů MDGs.

V teorii mezinárodních vztahů se od 90. let 20. století spojoval termín globálního vládnutí, mezinárodních organizací, nestátních aktérů a rozvoje spolu s globálními veřejnými statky.^{19, 20} Nevýhodou přístupu globálního vládnutí je však větší důraz na pozitivní schopnost vládnutí a globální veřejné statky, než úvaha o lokálních potřebách rozvojových zemí.²¹ OSN se dlouhodobě snaží udržet pozici v globálním vládnutí reformou OSN odklonem od pouze bezpečnostních otázek k řešení globálních komplexních problémů a stanovuje paradigmatický směr globálnímu společenství stanovením agend rozvoje, rezolucemi a podporou diplomatického vyjednávání mezi státy i ostatními aktéry.

V září 2012 VS OSN přijalo rezoluci 66/288 s názvem *Budoucnost, kterou chceme*, která stanovila první plán agendy rozvoje OSN po roce 2015 s trváním do roku 2030 s cílem nahradit Miléniovou deklaraci s MDGs s platností mezi lety 2000 – 2015. Rok 2012 lze považovat za první koncepčně zlomový rok nové agendy OSN k formulaci rozvoje i proto, že tento rok byla založena (s činností od ledna 2013²²) *Otevřená pracovní skupina* (Open Working Group, OWG) s cílem stanovení cílů udržitelného rozvoje.²³ Cílem konference OSN v Riu de Janeiro s výsledným dokumentem *Budoucnost, kterou chceme* bylo stanovit nejvyšší možný stupeň udržitelného

¹⁵ LARRAIN, Jorge (1989). *Theories of Development: Capitalism, colonialism and dependency*. Oxford : Polity Press.

¹⁶ ASCHER, William. *The evolution of development thinking: governance, economics, assistance, and security*. New York City : Palgrave Macmillan, 2016. ISBN 11-375-6038-X.

¹⁷ UNDP (1990) Human development report 1990. New York, NY : Oxford University Press.

¹⁸ SEN, Amartya (1999). *Development as freedom*. New York, NY : Anchor Books.

¹⁹ ROSENAU, James N. a CZEMPIEL, Ernst-Otto (1992). *Governance without government: Order and change in world politics*. Cambridge : Cambridge University Press.

²⁰ KAUL, Inge. *Providing Global Public Goods*. Oxford University Press, 2003. DOI: 10.1093/0195157400.001.0001. ISBN 9780195157406.

²¹ BARNETT, Michael N. a DUVALL, Raymond (2006). *Power in Global Governance*. Cambridge : Cambridge University Press.

²² Open Working Group of the General Assembly on Sustainable Development Goals: A/67/L.48/Rev.1. *United Nations: General Assembly*. 2013.

²³ The future we want: Resolution adopted by the General Assembly on 27 July 2012: A/RES/66/288. *General Assembly*. United Nations, 2012, s. 47.

rozvoje.²⁴ Po tříletém vyjednávání vznikla Agenda 2030 udržitelného rozvoje s *cíli udržitelného rozvoje* (Sustainable development goals, SDGs).

Posláním této diskurzivní analýzy je snaha v kontextu Agendy 2030 udržitelného rozvoje **analyzovat aspekty institucionální změny OSN iniciovanou VS OSN v řešení globálních komplexních problémů a určit, jakou konceptuální změnu v definici rozvoje OSN představují cíle SDGs.**

Rozvoj nikdy nebyl tak horkým globálním tématem na půdě OSN a rozhodně nebyl důvodem k založení OSN. Téma reformy OSN a otázky ohledně funkčnosti a efektivity této organizace jsou velmi diskutované nejen v samotné organizaci,²⁵ ale také v mnohých vládách světa a ve vědecké komunitě. Ve vědě dosud nikdo neřešil souvislost rekonceptualizace rozvoje VS OSN a institucionální struktury, proto autorka zkoumá tuto paralelu v případě Agendy 2030. Změna paradigmatu konceptu rozvoje může být součástí institucionální změny.²⁶ Vybízí se tak výzkumná otázka: **Je Agenda 2030 aspektem institucionální změny OSN a jakou změnu konceptu v rozvoji představuje?**

První kapitola analyzuje přístup VS OSN ke globálním komplexním problémům v oblasti rozvoje na základě rezolucí Valného shromáždění OSN od 65. zasedání v roce 2011 a jeho tendence v globálním vládnutí. Kapitola analyzuje institucionální změnu struktury OSN, které iniciovalo VS OSN s tvorbou konceptu Agendy 2030 udržitelného rozvoje.

Druhá kapitola analyzuje konceptualizaci rozvoje od schválení dohody *Budoucnost, kterou chceme* včetně navazujících rezolucí po Agendu 2030 udržitelného rozvoje metodou diskurzivní analýzy. Detailní expertní znalosti mají vědeckou hodnotu samy o sobě i bez teoretického zobecnování. Jedná se o hluboké porozumění komplexnímu fenoménu konceptu rozvoje z pozice VS OSN bez ambice přispět k prohloubení poznání o jiných fenoménech. Analýza neslouží jako nástroj pro práci s teorií, ale naopak, teorie je vodítkem pro práci s případem. Diskurzivní analýza předpokládá, že text utváří a proměňuje reálný svět. Z tohoto důvodu autorka také zkoumá, zda se autor snaží zmírnit či naopak zesílit dopad svého výroku. Zesilující strategie může zahrnovat rozkazovací způsob či jinou formu „apelu“ na čtenáře. Zmírňující strategie naopak využívá především kondicionálu.

Závěrem autorka analyzuje, jaké aspekty změny konceptu rozvoje Agenda 2030 naplňuje a zda se nový koncept shoduje s tvrzeními předních ekonomů v této oblasti.

Cíl je vnitřní: zachytit mnohotvárnost faktorů, změn a jevů pomocí detailní analýzy jasně definovaného fenoménu udržitelného rozvoje z pohledu VS OSN.

Sběr a zpracování dat: kvalitativní výzkum podložený rezolucemi OSN a odbornými studiemi.

²⁴ Tamtéž, s. 1.

²⁵ Mainstreaming of the three dimensions of sustainable development throughout the United Nations System: A/69/79–E/2014/66. *United Nations: General Assembly Economic and Social Council*. 2014, s. 2.

²⁶ Michael P. Malloy, *Shifting Paradigms: Institutional Roles in a Changing World*, 62 *Fordham L. Rev.* 1911 (1994). Dostupné z: <http://ir.lawnet.fordham.edu/flr/vol62/iss7/1>, s. 2.

1. Agenda 2030 udržitelného rozvoje

Po novém tisíciletí se v souvislosti s chudobou a rozvojem zemí diskutuje především o multidimenzionální chudobě a novém měření stupně rozvoje z více hledisek (základních komponent v oblasti potravy, zdraví, sanitační, vzdělání, bydlení...), což podporují agentury OSN, mezinárodní instituce i univerzity.²⁷ Implementace rozšířené rozvojové agendy s cíli SDGs se opírá o dvě oblasti spolupráce. Na jedné straně se rozvojová spolupráce zaměřuje na podporu domácích politik v rozvojových zemích s hlavním cílem snížit chudobu. Na druhé straně mají země bez ohledu na stupeň jejich rozvoje zájem zapojit se do mezinárodní spolupráce za účelem zajištění a zachování globálních veřejných statků.²⁸ Rozvoj již není vnímán jako paradigma „dárce a příjemce“. Došlo tak k posunu od zaměření pouze na globální řízení a partnerství (exogenních faktorů) k národnímu řízení (endogenním faktorům).²⁹ K endogenním faktorům patří růst kapitálových statků, kvalitní vzdělání, růst investic, růst HDP, vlastnická práva či populační růst. Nyní tudíž roste pozornost věnovaná úloze domácích politických institucí a faktorů v rozvojových zemích, které jsou vnímány jako primární překážky rozvoje.³⁰ Dle J. Sachse nyní nastoupila nová éra udržitelného rozvoje.³¹ Sachs zdůrazňuje, že udržitelný rozvoj je v podstatě zkouškou řešení problémů a vyzývá k holistickému přístupu a novým myšlenkám, které povedou k vytvoření prosperujících, inkluzivních, udržitelných a dobře řízených společností.³²

Pogge a Sengupta tvrdí, že cíle rozvoje by měly být navrženy více ve prospěch strukturálních změn globálních institucí.³³ Fukuda-Parr a McNeill tvrdí, že mezinárodní organizace jsou zodpovědné za snížení globální chudoby a ony by měly nalézt řešení ke globálním problémům.³⁴ Dosázení většího sjednocení na různých úrovních bylo hlavní starostí mezinárodního společenství na konferenci Rio + 20.³⁵ Dle J. Stiglitze mají mezinárodní instituce omezený rozsah a měly by

²⁷ COHEN, Alasdair. *The Multidimensional Poverty Assessment Tool: a new framework for measuring rural poverty. Development in Practice*. Taylor & Francis, 2010, 20(7), 12.

²⁸ KAUL, I. (2013). *Global public goods: a concept for framing the post-2015 agenda?* Bonn : DIE (Discussion Paper 2/2013)

²⁹ Mainstreaming of the three dimensions of sustainable development throughout the United Nations system: A/68/79–E/2013/69. United Nations: General Assembly and Economic and Social Council. 2013, s. 4.

³⁰ RICH, Roland. Reviewed Work(s): *The Tyranny of Experts: Economists, Dictators, and the Forgotten Rights of the Poor* by William Easterly. *Population and Development Review*. Population Council, 2014, 40(3), 5.

³¹ SACHS, Jeffrey. *The age of sustainable development*. New York : Columbia University Press, 2015. ISBN 978-0-231-17314-8.

³² SACHS, Jeffrey. *To move the world: JFK's quest for peace*. New York : Random House, [2013]. ISBN 978-0812994926.

³³ POGGE, Thomas a SENGUPTA, Mitu. *The Sustainable Development Goals: a plan for building a better world?* *Journal of Global Ethics*. 2015, 11(1), 56-64. DOI: 10.1080/17449626.2015.1010656. ISSN 1744-9626. Dostupné také z: <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17449626.2015.1010656>, s. 57

³⁴ FUKUDA-PARR, Sakiko a MCNEILL, Desmond. *Post 2015: a new era of accountability?* *Journal of Global Ethics*. 2015, 11(1), 1017. DOI: 10.1080/17449626.2015.1004738. ISSN 1744-9626. Dostupné také z: <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17449626.2015.1004738>, s. 7.

³⁵ *The future we want: Resolution adopted by the General Assembly on 27 July 2012: A/RES/66/288. General Assembly. United Nations, 2012.*

tak být doplněny zvláštními smlouvami určenými k řešení konkrétních problémů.³⁶ Nikdy nepokryla jedna globální dohoda tak hluboce a komplexně největší hrozby lidstva (vymýcení chudoby, ochrana životního prostředí a tvorba podmínek pro udržitelný ekonomický růst).³⁷

Dle Le Blanca mohou cíle SDGs usnadnit propojení a soudržnost agentur. Agentury zaměřené na jeden cíl tak budou muset vzít v úvahu další cíle, což podníká mezioborovou spolupráci. Le Blanc uvádí, že ze 107 opatření jich 60 výslovně odkazuje na alespoň jeden další cíl, než ten, ke kterému patří.³⁸

1.1 Změna institucionální struktury s Agendou 2030

V roce 2008 VS OSN utvrzovalo svou ústřední roli OSN v globálním vládnutí, avšak nebylo akceschopné a dostatečně funkční v řešení globálních komplexních problémů.³⁹ Po následcích finanční krize z roku 2008 uvedlo VS OSN pod rezolucí 65/94 s názvem *OSN v globálním vládnutí* potřebu pro inkluzivní, transparentní a efektivní multilaterální přístupy k řešení globálních výzev, a tím se snažilo potvrdit centrální roli OSN ve svém pokračujícím úsilí najít společná řešení k takovýmto výzvám, na což se VS OSN odkazovalo i v roce 2015, kde navíc opakovaně zdůrazňuje potřebu posílit vedoucí úlohu OSN při podpoře rozvoje.⁴⁰ VS OSN nyní zastřešuje oblast míru a bezpečnosti, stejně tak tři pilíře udržitelného rozvoje: environmentální, sociální a ekonomický rozvoj (obrázek 1).⁴¹

Globální vládnutí organizace lze dle D. Avanta *et al.* rozdělit zhruba do čtyř fází: stanovení agendy; vytváření strategií; implementace, prosazování a hodnocení; monitorování a rozhodování. Rámec globálního vládnutí OSN pro udržitelný rozvoj zahrnuje výsledný dokument konference Rio + 20 *Budoucnost, kterou chceme* a Agenda 2030 udržitelného rozvoje. Na globální úrovni vzniklo s novým konceptem rozvoje Politické fórum na vysoké úrovni (High Level Political Forum, HLPF), nahrazující Komisi pro udržitelný rozvoj,⁴² které se schází na úrovni VS

³⁶ STIGLITZ, Joseph E. *The Future of Global Governance. Initiative for Policy Dialogue*. New York : Columbia University Academic Commons, 2004. DOI: <https://doi.org/10.7916/D8M90GH7>.

³⁷ DODDS, Felix, DONOGHUE, David a LEIVA ROESCH, Jimena. *Negotiating the sustainable development goals: a transformational agenda for an insecure world*. New York, 2017. ISBN 978-1-138-69507-8, s. 128.

³⁸ LE BLANC, David. Issue 4: Towards integration at last? The Sustainable Development Goals as a network of targets. *Division for Sustainable Development, UNDESA: Rio+20 working papers*. New York City : United Nations, 2014, s. 4-5.

³⁹ Addis Ababa Action Agenda of the Third International Conference on Financing for Development (Addis Ababa Action Agenda): A/RES/69/313. *United Nations: General Assembly*. 2015, s. 2 a 29.

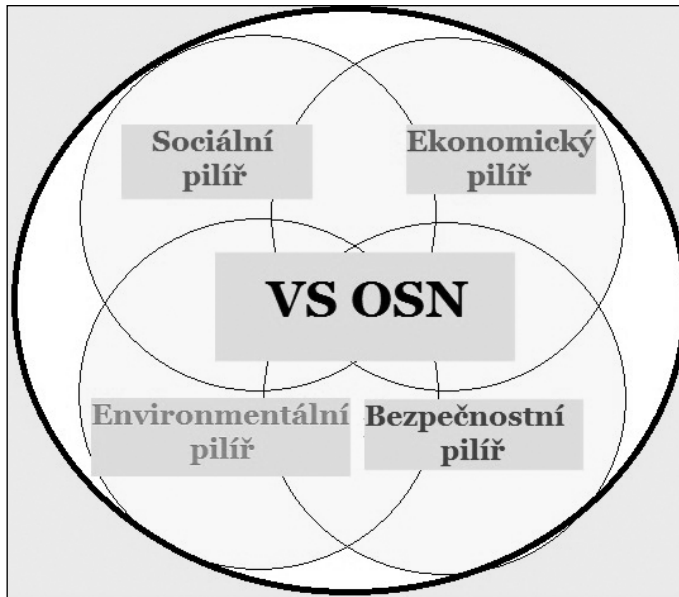
⁴⁰ Resolution adopted by the General Assembly on 8 December 2010: 65/94. The United Nations in global governance. *General Assembly: A/RES/65/94*. United Nations, 2011, **Sixty-fifth session** (Agenda item 120).

⁴¹ Informal Thematic Debate of the General Assembly on "The United Nations in Global Governance": Informal Summary. *United Nations* [online]. New York, 2011 [cit. 2018-07-22]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/ga/president/65/initiatives/GlobalGovernance/Global%20Governance-Informal%20Summary-28-06-2011.pdf>

⁴² Implementation of Agenda 21, the Programme for the Further Implementation of Agenda 21 and the outcomes of the World Summit on Sustainable Development and of the United Nations Conference on Sustainable Development: A/C.2/67/L.45. *United Nations: General Assembly*. 2012, s. 3.

OSN každé čtyři roky⁴³, na úrovni *Hospodářské a sociální rady* (Economic and Social Council, ECOSOC) na dané téma každoročně⁴⁴ s cílem prosazování a hodnocení. OSN od roku 2012 prosazuje posílení role ECOSOCu k důslednému hodnocení rozvoje.^{45, 46, 47, 48}

Obrázek 1: Schéma globálního vládnutí VS OSN zahrnující čtyři pilíře.

Zdroj: Vlastní zpracování.

⁴³ Format and organizational aspects of the high-level political forum on sustainable development: A/RES/67/290. *United Nations: General Assembly* [online]. 2013 [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/67/290&Lang=E, s. 3.

⁴⁴ Format and organizational aspects of the high-level political forum on sustainable development: A/RES/67/290. *United Nations: General Assembly* [online]. 2013 [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/67/290&Lang=E, s. 4.

⁴⁵ Implementation of Agenda 21, the Programme for the Further Implementation of Agenda 21 and the outcomes of the World Summit on Sustainable Development and of the United Nations Conference on Sustainable Development: A/C.2/67/L.45. *United Nations: General Assembly*. 2012, s. 3.

⁴⁶ Sustainable development: implementation of Agenda 21, the Programme for the Further Implementation of Agenda 21 and the outcomes of the World Summit on Sustainable Development and of the United Nations Conference on Sustainable Development: A/67/437/Add.1. *United Nations: General Assembly*. 2012, s. 3.

⁴⁷ Review of the implementation of General Assembly resolution 61/16 on the strengthening of the Economic and Social Council: A/RES/68/1. *United Nations: General Assembly*. 2013.

⁴⁸ Sustainable development: implementation of Agenda 21, the Programme for the Further Implementation of Agenda 21 and the outcomes of the World Summit on Sustainable Development and of the United Nations Conference on Sustainable Development: A/70/472/Add.1. *United Nations: General Assembly*. 2015, s. 3.

Mechanismus strategií, následování a přezkumu cílů Agendy 2030 udržitelného rozvoje je tvořen funkcionálními komisemi a dalšími mezivládními orgány a fóry, fondy a programy, specializovanými agenturami, dále na národní a regionální úrovni regionálními komisemi a dobrovolnými harmonizovanými přehledy o plnění SDGs.^{49, 50, 51, 52} Nezávislý tým představitelů organizací⁵³ a vědců i zainteresovaných osob sestavují čtvrtletní zprávu o globálním udržitelném rozvoji. Iniciativa globální spolupráce pro udržitelný rozvoj podporuje globální sběr dat o plnění SDGs s více než 150 zainteresovanými osobami.⁵⁴

Konference OSN o udržitelném rozvoji (Rio + 20) v roce 2012 vyzvala agentury OSN k určení možností technologicky usnadňujícího mechanismu ve svém závěrečném dokumentu *Budoucnost, kterou chceme*.⁵⁵ Členské státy pokračovaly v diskusích ve formě osmi „workshopů“ a „strukturovaných dialogů“ svolaných předsedou VS OSN v letech 2013 a 2014. V souladu s rezolucí A/RES/68/310⁵⁶ a rezolucí A/RES/69/214 odst. 12⁵⁷ vzal generální tajemník v odstavci 125 své souhrnné zprávy⁵⁸ v úvahu doporučení vyplývající ze strukturovaných dialogů, konkrétně aby se „vytvořila on-line globální platforma a doplnila stávající iniciativy za účasti všech příslušných zúčastněných stran“. Na podporu návrhu generálního tajemníka inicioval Odbor pro ekonomické a sociální otázky (United Nations Department of Economic and Social Affairs, UN DESA) a UNEP na konci roku 2014 *Mechanismus pro budování kapacit a technic-*

⁴⁹ Mainstreaming of the three dimensions of sustainable development throughout the United Nations system: A/68/79–E/2013/69. *United Nations: General Assembly and Economic and Social Council*. 2013.

⁵⁰ A life of dignity for all: accelerating progress towards the Millennium Development Goals and advancing the United Nations development agenda beyond 2015: A/68/202. *United Nations: General Assembly*. 2013, s. 17.

⁵¹ Mainstreaming of the three dimensions of sustainable development throughout the United Nations System: A/69/79–E/2014/66. *United Nations: General Assembly Economic and Social Council*. 2014, s. 20 – 21.

⁵² Implementation of Agenda 21, the Programme for the Further Implementation of Agenda 21 and the outcomes of the World Summit on Sustainable Development and of the United Nations Conference on Sustainable Development: A/70/283. *United Nations: General Assembly*. 2015, s. 11 – 12.

⁵³ Sekretariátu OSN, *Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu* (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, UNESCO), *Programu OSN pro životní prostředí* (United Nation Environment Programme, UNEP), *Rozvojového programu OSN* (United Nations Development Programme, UNDP), *Konference OSN o obchodu a rozvoji* (United Nations Conference on Trade and Development, UNCTAD), Světové banky.

⁵⁴ Global Partnership for Sustainable Development Data. *Partnership for the SDGs* [online]. [cit. 2018-07-20]. Dostupné z: <https://sustainabledevelopment.un.org/partnership/?p=9691>

⁵⁵ Resolution adopted by the General Assembly on 27 July 2012: 66/288. The future we want. *General Assembly: A/RES/66/288**. United Nations, 2012, **Sixty-sixth session**(Agenda item 19).

⁵⁶ Resolution adopted by the General Assembly on 15 September 2014: 68/310. Four one-day structured dialogues on possible arrangements for a facilitation mechanism to promote the development, transfer and dissemination of clean and environmentally sound technologies. *General Assembly: A/RES/68/310*. United Nations, 2014, **Sixty-eighth session**(Agenda item 19 (a)).

⁵⁷ Resolution adopted by the General Assembly on 19 December 2014: 69/214. Implementation of Agenda 21, the Programme for the Further Implementation of Agenda 21 and the outcomes of the World Summit on Sustainable Development and of the United Nations Conference on Sustainable Development. *General Assembly: A/RES/69/214*. United Nations, 2015, **Sixty-ninth session**(Agenda item 19 (a)).

⁵⁸ The road to dignity by 2030: ending poverty, transforming all lives and protecting the planet: Synthesis report of the Secretary-General on the post-2015 sustainable development agenda. *General Assembly: A/69/700*. United Nations, 2014, **Sixty-ninth session**(Agenda items 13 (a) and 115).

kou pomoc (Technology Facilitation Mechanism, TFM),^{59,60} tedy online platformu pro usnadnění přístupu k informacím, znalostem a zkušenostem, což následně ztvrdila Akční agenda z Addis Abeby⁶¹ a přijala také Agenda 2030 udržitelného rozvoje.⁶² V současné době pracovní skupinu TFM tvoří UN DESA, UNEP, Organizace OSN pro průmyslový rozvoj (United Nations Industrial Development Organization, UNIDO), UNCTAD, UNESCO, Mezinárodní telekomunikační unie (International Telecommunication Union, ITU), Světová organizace duševního vlastnictví (World Intellectual Property Organization, WIPO) a Světová banka.⁶³ Skupina navrhla tyto propojující technologické mechanismy k podpoře naplnění SDGs a k soudržnosti OSN: online knihovnu mapující zdroje OSN a její aktivity; dynamickou výměnu znalostí a zkušeností díky fórům a partnerstvím a sdílením metadat; plně integrovanou platformu pro přínosy v podobě koordinace a budování programů v rámci systému OSN i mimo něj.⁶⁴ Tyto mechanismy tvoří monitorování, rozhodování a implementaci ve fázích globálního vládnutí VS OSN dle Avanta.

1.2 Přijetí Agendy 2030 a rekonceptualizace rozvoje

Účastníci jednání ve VS OSN se již v roce 2012 zavázali k podpoře ekonomické, sociální a environmentálně udržitelné budoucnosti, což se v průběhu tříletého vyjednávání nezměnilo. Dalším aspektem udržitelného rozvoje je vymýcení chudoby jakožto nejdůležitější cíl a největší globální hrozba, což od roku 2012 potvrzovala každá rezoluce vydaná VS OSN k udržitelnému

⁵⁹ Implementation of Agenda 21, the Programme for the Further Implementation of Agenda 21 and the outcomes of the World Summit on Sustainable Development and of the United Nations Conference on Sustainable Development: A/70/283. *United Nations: General Assembly*. 2015, s. 8.

⁶⁰ Four one-day structured dialogues on possible arrangements for a facilitation mechanism to promote the development, transfer and dissemination of clean and environmentally sound technologies: A/RES/68/310. *United Nations: General Assembly*. 2014.

⁶¹ Addis Ababa Action Agenda of the Third International Conference on Financing for Development (Addis Ababa Action Agenda): A/RES/69/313. *United Nations: General Assembly*. 2015, s. 34 – 35.

⁶² Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development: Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. *General Assembly: A/RES/70/1*. United Nations, 2015, **Seventieth session**(Agenda items 15 and 116), s. 30 a 31.

⁶³ United Nations Interagency Working Group on a Technology Facilitation Mechanism (IAWG): Brief: preliminary lessons learnt (June 2015). *United Nations* [online]. 2015 [cit. 2018-09-01].

⁶⁴ CRAWFORD, Jeffrey. *Technology Facilitation Mechanism (TFM)* [online]. USA: Division for Sustainable Development, 2015 [cit. 2018-07-20]. Dostupné z: <http://www.unosd.org/content/documents/14414-03%20Technology%20Facilitation%20Mechanism%20-%20Jeffrey%20Crawford.pdf>

rozvoji.^{65, 66, 67, 68} Dokument *Budoucnost, kterou chceme* směřuje k lídrům států (osobním úvodem „*my, hlavy států...*“), ale i občanské společnosti. Apeluji tón je zdůrazněn slovy a slovními spojeními: „*vyjadřujeme hluboké obavy o...*“, „*státy jsou silně nuceny zdržet se...*“, „*zdůrazňujeme*“, „*musí být eliminován*“, „*naléháme*“. Forma apelu je spojena s výzvami globálních problémů. Na druhé straně je téměř ve stejné míře použita zmírňující strategie (například „*měl by*“) pro konkrétní doporučení (například fakt, že „*by měla být pozornost směřována hlavně k regionu Afriky*“ nebo „*všechny kultury mohou přispět k udržitelnému rozvoji...*“).⁶⁹ Již dokument *Budoucnost, kterou chceme* apeluje na národní transparentní vlády v uchopení rozvoje na národní úrovni vlád⁷⁰ (a tento přístup pokračuje až do schválení Agendy 2030).⁷¹ Valné shromáždění OSN v celkovém hodnotícím procesu považuje národní odpovědnost za klíčovou.⁷² Dokument také vybízí ke kombinaci veřejných i soukromých finančních zdrojů, čímž mění princip Sachse založený pouze na *oficiální rozvojové pomoci* (Official Development Assistance, ODA), ačkoli ODA je zde považována stále za důležitou součást, což potvrzuje také Akční Agenda z Addis Abeby z roku 2015.⁷³ Vybízí tak k zapojení dalšího aktéra, Mezivládního výboru expertů financování udržitelného rozvoje (Intergovernmental Committee of Experts on Sustainable Development Financing/ICESDF),⁷⁴ který podporoval finanční strategii rozvoje v průběhu pěti zasedání od srpna 2013 do srpna 2014 v kontextu příprav na třetí mezinárodní konferenci o financování rozvoje v Addis Abebě v červenci 2015.⁷⁵ Financování rozvoje zahrnují klíčové aspekty pomo-

⁶⁵ The future we want: Resolution adopted by the General Assembly on 27 July 2012: A/RES/66/288. *General Assembly*. United Nations, 2012, s. 1.

⁶⁶ Implementation of Agenda 21, the Programme for the Further Implementation of Agenda 21 and the outcomes of the World Summit on Sustainable Development and of the United Nations Conference on Sustainable Development: A/RES/69/214. *United Nations: General Assembly*. 2015, s. 3.

⁶⁷ Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development: Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. *General Assembly: A/RES/70/1*. United Nations, 2015, **Seventieth session**(Agenda items 15 and 116), s. 3.rodinn

⁶⁸ Sustainable development: implementation of Agenda 21, the Programme for the Further Implementation of Agenda 21 and the outcomes of the World Summit on Sustainable Development and of the United Nations Conference on Sustainable Development: A/70/472/Add.1. *United Nations: General Assembly*. 2015, s. 3 a 5.

⁶⁹ The future we want: Resolution adopted by the General Assembly on 27 July 2012: A/RES/66/288. *General Assembly*. United Nations, 2012.

⁷⁰ The future we want: Resolution adopted by the General Assembly on 27 July 2012: A/RES/66/288. *General Assembly*. United Nations, 2012, s. 13.

⁷¹ Mainstreaming of the three dimensions of sustainable development throughout the United Nations system: A/68/79–E/2013/69. *United Nations: General Assembly and Economic and Social Council*. 2013, s. 4.

⁷² The road to dignity by 2030: ending poverty, transforming all lives and protecting the planet: A/69/700. *United Nations: General Assembly*. 2014, s. 30.

⁷³ Addis Ababa Action Agenda of the Third International Conference on Financing for Development (Addis Ababa Action Agenda): A/RES/69/313. *United Nations: General Assembly*. 2015, s. 8.

⁷⁴ The future we want: Resolution adopted by the General Assembly on 27 July 2012: A/RES/66/288. *General Assembly*. United Nations, 2012, s. 47 - 51.

⁷⁵ Implementation of Agenda 21, the Programme for the Further Implementation of Agenda 21 and the outcomes of the World Summit on Sustainable Development and of the United Nations Conference on Sustainable Development: A/69/312. *United Nations: General Assembly*. 2014, s. 5, 14 – 15.

ci, obchodu, dluhů, zdanění a stabilitu finančního trhu, stejně tak kombinaci veřejného a soukromého kapitálu.⁷⁶ V rezoluci *Budoucnost, kterou chceme* není zmíněn populační růst, pouze zmíněno poskytnutí přístupu k moderním metodám rodinného plánování⁷⁷ a tento přístup zůstal stejný i v roce 2015 v době přijetí Agendy 2030.^{78, 79} Výzvy populačního růstu („SDGs musí brát v úvahu populační dynamiky“; „vymýcení chudoby je mnohem větší výzvou v kontextu vysokého populačního růstu a vysoké porodnosti“; „populační dynamiky mají také závažné dopady na ekonomiku a životní prostředí“; „migrace je důsledkem populačních dynamik“)⁸⁰ jsou diskutovány pouze roce 2013 OWG a diskuze pokračuje v tomto roce i ve Zprávě generálního tajemníka.⁸¹ OWG se v roce 2014 (kdy její funkce končí) navrácí k původnímu „přístupu k moderním metodám rodinného plánování“ a populační dynamiky již nejsou diskutovány.⁸² Z endogenních faktorů chybí přímé zahrnutí kapitálových statků (důraz je pouze obecný: budování kapacit). Podpora vlastnických práv je zmíněna v počátcích jednání roku 2012 v dokumentu *Budoucnost, kterou chceme*⁸³ (důraz byl však větší na duševní vlastnictví),⁸⁴ stejně tak ve výsledné Agendě 2030. V Agendě 2030 je v SDG 1 uvedeno opatření k zajištění rovných práv k vlastnictví a ke kontrole půdy,⁸⁵ ke kterému je od roku 2017 přiřazen jeden indikátor,⁸⁶ jehož nejasná koncepce a metodika pro monitorování se do roku 2018 stále rozvíjela a v současné době nejsou data ve všech zemích dostupná.⁸⁷ Právo k vlastnictví půdy a majetku je zdůrazněno také v SDG 5

⁷⁶ The road to dignity by 2030: ending poverty, transforming all lives and protecting the planet: A/69/700. *United Nations: General Assembly*. 2014, s. 10.

⁷⁷ The future we want: Resolution adopted by the General Assembly on 27 July 2012: A/RES/66/288. *General Assembly*. United Nations, 2012, s. 28 a 46.

⁷⁸ United Nations Office for Partnerships: A/70/202. *United Nations: General Assembly*. 2015, s. 7.

⁷⁹ Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development: Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. *General Assembly: A/RES/70/1*. United Nations, 2015, **Seventieth session**(Agenda items 15 and 116), s. 7, 16, 18.

⁸⁰ Letter dated 19 July 2013 from the Co-Chairs of the Open Working Group of the General Assembly on Sustainable Development Goals addressed to the President of the General Assembly: A/67/941. *United Nations: General Assembly*. 2013, s. 11.

⁸¹ A life of dignity for all: accelerating progress towards the Millennium Development Goals and advancing the United Nations development agenda beyond 2015: A/68/202. *United Nations: General Assembly*. 2013, s. 14.

⁸² Report of the Open Working Group of the General Assembly on Sustainable Development Goals: A/68/970. *United Nations: General Assembly*. 2014, s. 12.

⁸³ The future we want: Resolution adopted by the General Assembly on 27 July 2012: A/RES/66/288. *General Assembly*. United Nations, 2012, s. 46.

⁸⁴ The future we want: Resolution adopted by the General Assembly on 27 July 2012: A/RES/66/288. *General Assembly*. United Nations, 2012, s. 13, 27, 51.

⁸⁵ Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development: Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. *General Assembly: A/RES/70/1*. United Nations, 2015, **Seventieth session**(Agenda items 15 and 116), s. 15.

⁸⁶ Work of the Statistical Commission pertaining to the 2030 Agenda for Sustainable Development A/RES/71/313. *United Nations: General Assembly*. 2017, s. 4.

⁸⁷ SDGs: Indicator 1.4.2. *Land Portal* [online]. 2018 [cit. 2018-11-27]. Dostupné z: <https://landportal.org/book/sdgs/142/sdgs-indicator-142>

v genderové rovnosti.⁸⁸ Oblasť investícií do infraštruktúry a energetiky podporuje cieľ SDG 7,⁸⁹ zahraniční investície v cieľi 10,⁹⁰ v oblasti spolupráce v cieľi 2 a 17,⁹¹ ale dôraz prikladá Agenda 2030 také investíciám pro vymýcení chudoby.⁹² Indikátory (227) k cieľom získala Agenda 2030 až v roce 2017, kdy zhruba čtvrtina z nich postrádá jasné danou metodologii a u třetiny indikátorů země neshromažďují nebo nemohou shromaždit data.^{93, 94}

Budoucnost, kterou chceme výslovně neuvádí růst HDP jako jeden z předpokladů rozvoje, ale uznává potřebu širších měřítek pokroku, která by HDP doplňovala. Tímto vyzývá zapojit ke konzultacím Statistickou komisi OSN (United Nations Statistical Commission, UNSC), která přímo neovlivňovala formulaci udržitelného rozvoje, ale soustředila se na sběr, analýzu a poskytování statistických informací.⁹⁵ Růst HDP na obyvatele zahrnuje Statistická komise do indikátorů k SDG 8 výsledné Agendy 2030.⁹⁶ Další aktéři zapojení do politických jednání ve VS OSN směřující svůj výzkum k naplnění a formulaci udržitelného rozvoje byli od roku 2012: OWG k formulaci cílů SDGs a Meziagenturní a expertní skupina pro formulaci indikátorů Cílů udržitelného rozvoje (Inter-Agency and Expert Group on Sustainable Development Goal Indicators, IAEG-SDGs) pro vyvinutí indikátorů cílů SDGs a monitorovacího rámce pro patnáctileté období.^{97, 98} Dokument výslovně vyzývá k zapojení organizací OSN, regionálních komisí OSN

⁸⁸ Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development: Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. *General Assembly: A/RES/70/1*. United Nations, 2015, **Seventieth session**(Agenda items 15 and 116), s. 18.

⁸⁹ Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development: Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. *General Assembly: A/RES/70/1*. United Nations, 2015, **Seventieth session**(Agenda items 15 and 116), s. 19.

⁹⁰ Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development: Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. *General Assembly: A/RES/70/1*. United Nations, 2015, **Seventieth session**(Agenda items 15 and 116), s. 21.

⁹¹ Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development: Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. *General Assembly: A/RES/70/1*. United Nations, 2015, **Seventieth session**(Agenda items 15 and 116), s. 16 a 26.

⁹² Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development: Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. *General Assembly: A/RES/70/1*. United Nations, 2015, **Seventieth session**(Agenda items 15 and 116), s. 15.

⁹³ Work of the Statistical Commission pertaining to the 2030 Agenda for Sustainable Development A/RES/71/313. United Nations: General Assembly. 2017.

⁹⁴ *Tier Classification for Global SDG Indicators* [online]. Inter-agency and Expert Group on SDG Indicators (IAEG-SDGs), 2018 [cit. 2018-11-27]. Dostupné z: https://unstats.un.org/sdgs/files/Tier%20Classification%20of%20SDG%20Indicators_15%20October%202018_web.pdf

⁹⁵ The future we want: Resolution adopted by the General Assembly on 27 July 2012: A/RES/66/288. *General Assembly*. United Nations, 2012, s. 8.

⁹⁶ Work of the Statistical Commission pertaining to the 2030 Agenda for Sustainable Development A/RES/71/313. *United Nations: General Assembly*. 2017, s. 11.

⁹⁷ The future we want: Resolution adopted by the General Assembly on 27 July 2012: A/RES/66/288. *General Assembly*. United Nations, 2012, s. 47 – 48.

⁹⁸ *Terms of reference for the Inter-Agency and Expert Group on Sustainable Development Goal Indicators: E/CN.3/2017/2* [online]. 2017 [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: https://unstats.un.org/sdgs/files/IAEG-SDGs%20Terms%20of%20Reference_2017.pdf, s. 1.

a mezinárodních finančních institucí, čímž VS OSN apeluje na soudržnost OSN, což je priorita VS OSN i v dalších letech.^{99, 100} Směr soudržnosti utvrzuje také iniciativa OSN *Splnění jako jeden* (Delivering as one),¹⁰¹ zavedená v roce 2005 bývalým generálním tajemníkem OSN Kofi Annanem pro oblast rozvojové pomoci, humanitární pomoci a environmentálních otázek, jejíž posílení je cílem i s novou Agendou 2030.^{102, 103}

Rezoluce o udržitelném rozvoji vydané VS OSN v letech 2012 a 2013 v návaznosti na *Budoucnost, kterou chceme* uvádí, že „*udržitelný rozvoj je klíčovým prvkem zastřešujícího rámce činnosti OSN*“.^{104, 105, 106} Vůbec poprvé VS OSN přistupuje na holistický přístup k udržitelnému rozvoji (použitý i v hodnocení HLPF), který má vést všechny země na cestu udržitelného rozvoje (tento přístup vyplývá i z osmnáctiměsíční práce OWG pro Agendu 2030 a Akční Agendy financování rozvoje z Addis Abeby z roku 2015).^{107, 108, 109, 110, 111}

Univerzální Agenda 2030 je určena všem lidem včetně občanské společnosti; aktéry jsou nejen státy, ale i soukromý sektor a občané. Text dohody není ani zmírňující, ani apelující, protože začíná osobním oslovením („*my lidé...*“).¹¹² Dohoda pobízí k holistickému přístupu závazků

⁹⁹ The future we want: Resolution adopted by the General Assembly on 27 July 2012: A/RES/66/288. *General Assembly*. United Nations, 2012, s. 13.

¹⁰⁰ Mainstreaming of the three dimensions of sustainable development throughout the United Nations System: A/69/79–E/2014/66. *United Nations: General Assembly Economic and Social Council*. 2014, s.4.

¹⁰¹ Mainstreaming of the three dimensions of sustainable development throughout the United Nations System: A/69/79–E/2014/66. *United Nations: General Assembly Economic and Social Council*. 2014, s. 13.

¹⁰² Cílem iniciativy je efektivnější práce v oblasti rozvoje na národní úrovni pod jedním vedoucím pracovníkem, s jedním rozpočtem, jednou kanceláří a jedním programem, zejména používaným v rámci *Rozvojové skupiny OSN* (United Nations Development Group, dále UNDG). V současné době iniciativa zahrnuje 56 zemí (a tento počet se stále rozrůstá) a 95 % členských zemí uvádí, že iniciativa pomohla OSN více se přizpůsobit místním rozvojovým potřebám a prioritám.

¹⁰³ Mainstreaming of the three dimensions of sustainable development throughout the United Nations: A/70/75–E/2015/55. *United Nations: General Assembly Economic and Social Council*. 2015, s. 10 - 12.

¹⁰⁴ Implementation of Agenda 21, the Programme for the Further Implementation of Agenda 21 and the outcomes of the World Summit on Sustainable Development and of the United Nations Conference on Sustainable Development: A/C.2/67/L.45. *United Nations: General Assembly*. 2012, s. 3.

¹⁰⁵ Sustainable development: implementation of Agenda 21, the Programme for the Further Implementation of Agenda 21 and the outcomes of the World Summit on Sustainable Development and of the United Nations Conference on Sustainable Development: A/67/437/Add.1. *United Nations: General Assembly*. 2012, s. 2.

¹⁰⁶ Implementation of Agenda 21, the Programme for the Further Implementation of Agenda 21 and the outcomes of the World Summit on Sustainable Development and of the United Nations Conference on Sustainable Development: A/RES/67/203. *United Nations: General Assembly*. 2013, s. 3.

¹⁰⁷ Mainstreaming of the three dimensions of sustainable development throughout the United Nations system: A/68/79–E/2013/69. *United Nations: General Assembly and Economic and Social Council*. 2013, s.3.

¹⁰⁸ Mainstreaming of the three dimensions of sustainable development throughout the United Nations System: A/69/79–E/2014/66. *United Nations: General Assembly Economic and Social Council*. 2014, s. 11.

¹⁰⁹ Mainstreaming of the three dimensions of sustainable development throughout the United Nations: A/70/75–E/2015/55. *United Nations: General Assembly, Economic and Social Council*. 2015, s. 4.

¹¹⁰ Mainstreaming of the three dimensions of sustainable development throughout the United Nations: A/70/75–E/2015/55. *United Nations: General Assembly Economic and Social Council*. 2015, s. 17.

¹¹¹ Addis Ababa Action Agenda of the Third International Conference on Financing for Development (Addis Ababa Action Agenda): A/RES/69/313. *United Nations: General Assembly*. 2015, s. 2 a 4.

¹¹² Dříve texty začínaly oslovením „*my, hlavy států...*“.

lidstva a nepředsouvá zodpovědnost skupině zemí, ačkoli potvrzuje *Princip společné, ale diferenciované odpovědnosti* (Common but Differentiated Responsibilities, *CBDR*), potvrzený Akční agendou z Addis Abeby¹¹³ i Agendou 2030, což dokument *Budoucnost, kterou chceme* nezahrnoval.^{114, 115} Nelze tak tvrdit, že došlo k převratu v konceptu Sachse založeném na rozvojové pomoci a odpovědnosti rozvinutých zemí, ale existují značné snahy VS OSN k přímé odpovědnosti vlád směřující k endogenním faktorům.

Závěr

Na základě výše uvedeného lze učinit následující závěry:

Valné shromáždění OSN vyvinulo v novém tisíciletí úsilí reformovat OSN pro účinné odpovědi a řešení globálních komplexních problémů. Od roku 2012 (schválení dokumentu *Budoucnost, kterou chceme*) pokračovalo VS OSN společně s neformálními tematickými debatami projednávat globální ekonomické vládnutí a rozvoj, ve kterém si VS OSN potvrzovalo svou ústřední pozici jako hlavní poradní, strategicko-politický a reprezentativní orgán OSN. Valné shromáždění OSN v reakci na řešení globálních problémů měnilo pojetí rozvoje a v reakci na změnu také měnilo institucionální strukturu. Změna konceptualizace rozvoje s Agendou 2030 je tedy aspekt institucionální změny OSN, čímž podporuje tvrzení Pogge a Sengupta, že cíle rozvoje by měly být navrženy ve prospěch strukturálních změn globálních institucí.

Agenda 2030 splňuje fáze globálního vládnutí OSN dle D. Avanta. Valné shromáždění OSN zahrnuje v současnosti dimenzi bezpečnosti a tři pilíře udržitelného rozvoje: environmentální, sociální a ekonomickou. Agenda 2030 udržitelného rozvoje dle generálního tajemníka utvrzuje roli OSN v globálním vládnutí a podporuje tak názor J. Stiglitze, že mezinárodní organizace kvůli svému omezenému obsahu potřebují zvláštní smlouvy na řešení konkrétních problémů.

Diskurzivní analýza potvrzuje výzkum Le Blanca, že SDGs podporují soudržnost a propojení (zejména v systému OSN). Analýza rezolucí OSN potvrdila, že chudoba je od roku 2012 do roku 2015 (schválení Agendy 2030) multidimenzionální problém, což potvrzuje Cohenův výrok, že po novém tisíciletí již nelze měřit stupeň rozvoje pouze z jednoho hlediska. Koncept rozvoje řeší komplexní problémy zaměřením na lidi (nejen státy). Agenda 2030 neprosazuje pouze exogenní faktory chudoby a rozvoje (oficiální rozvojovou pomoc) a odklání Sachsův přístup

¹¹³ Addis Ababa Action Agenda of the Third International Conference on Financing for Development (Addis Ababa Action Agenda): A/RES/69/313. *United Nations: General Assembly*. 2015, s. 18.

¹¹⁴ Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development: Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. *General Assembly: A/RES/70/1*. United Nations, 2015, **Seventieth session**(Agenda items 15 and 116).

¹¹⁵ Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development: Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. *General Assembly: A/RES/70/1*. United Nations, 2015, **Seventieth session**(Agenda items 15 and 116), s. 5.

směrem k endogenním faktorům teorie modernistů (vlastnická práva, národní instituce...). Lze tedy tvrdit, že Agenda 2030 je koncepčně inovativní. Na druhé straně Agenda 2030 stále apeluje na rozvojovou pomoc a princip CBDR. Ačkoli OWG podnítila diskuzi o populačním růstu, toto téma zůstává i v Agendě 2030 téměř nedotčené.